

MY BOSS

วิเชียร ตีรสุภมณฑา

ต่อจากฉบับที่แล้ว

>>> **6. นักปฎิเสธ (Questioner)** คนประเภทนี้ชอบปลงเลงสงสัย ไม่กล้าตัดสินใจอะไร ซึ่งระแวงอ่อนไหวในความทุกข์ทั้งของตัวเองและผู้อื่น ไม่ชอบใช้อำนาจจะทำงานได้ดีถ้าเป็นงานคำสั่งที่ชัดเจน คนประเภทนี้เหมาะกับงานที่มีขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน งานที่เป็นเจ้านายของตนเอง งานที่ไม่มีความกดดันเรื่องการแข่งขันมากนัก งานจำพวกช่างซ่อมแซม กระนั้นก็มีจุดอ่อนตรงนิสัยผัดวันประกันพรุ่ง นิสัยชอบโทษคนอื่น วิดกจริต ระแวงจนเกินไป

7. นักลิ้มชิมรส (Adventure) คนประเภทนี้ชอบริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ชอบทำงานจำเจ รู้อะไรไปทั่ว แต่ไม่ลึกซึ้งสักอย่าง ชอบหาเหตุผลมาอธิบายเพื่อแก้ตัวให้ตนเอง ชอบหนีงานยาก เลี่ยงไปทำงานแต่งงานที่ตนเองรู้สึกชอบหรือรู้สึกสนุกกว่าสนใจ พวกนี้จึงเหมาะกับงานบรรณาธิการ นักเขียน นักวางแผน นักสร้างแนวคิดใหม่ๆ จุดอ่อนก็คือ มีนิสัยไม่สู้งานยาก จับจด ชอบแก้ตัวด้วยเหตุผล

8. เจ้านายหรือผู้ปกป้อง (Protector) คนประเภทนี้ชอบควบคุมคนอื่น ถูกใจคนที่พูดตรงไปตรงมา ไม่ชอบคนที่พูดจាក้าวร้าวไม่ชัดเจน ชอบทำอะไรเกินความพอดี ชอบแสดงความโกรธอย่างเปิดเผย มองคนแบบชนิดที่ถ้าไม่ดีก็เลยไปเลย มีนิสัยปกป้องคนอื่นแฉ คนประเภทนี้เหมาะกับการเป็นผู้นำองค์กร นักการเมือง นักต่อสู้เพื่อความยุติธรรม แต่ก็มีจุดอ่อนตรงที่ไม่รับฟังคนอื่น ชอบแต่ให้คนอื่นรับฟังตนเอง เป็นคนควบคุมความโกรธไม่ได้ชอบทะเลาะโต้เถียงเสียงดังจนเพื่อนๆ หนีหน้ากันหมด สุดโต่ง ทำอะไรเกินพอดี

9. นักไกลเกลี่ย หรือนักประสานไมตรี (Peacemaker) คนประเภทนี้ไม่กล้าปฏิเสธใคร ชอบเก็บอารมณ์ตัวเองไว้ ไม่ชอบแสดงความคิดเห็นแบบแตกหัก สิ่งที่ดีควรทำก่อนไปทำที่หลัง สิ่งที่ดีควรทำที่หลังกลับเอามาทำก่อน บางครั้งเป็นคนเฉื่อยชา เป็นคนที่ยอมรับฟังคนอื่นคนประเภทนี้เหมาะกับงานที่มีลำดับขั้นขึ้นเป็นตอน งานที่มีกฎระเบียบชัดเจน จุกจิก เช่นงานราชการ แต่

จุดอ่อนก็คือ ชอบปล่อยงานค้างคั้ง ใจลอย เวลาที่มีข้อผิดพลาดมักโทษคนอื่น

อย่างไรก็ดี ในการแบ่งแยก วิเคราะห์ หรือระบุชี้ว่าใครจัดอยู่ในประเภทใดที่ชัดเจนนั้น ในกระบวนการของ Enneagram เองก็มีการรวมวิธีและกระบวนการวิเคราะห์ที่ละเอียดมาก ซึ่งเราจะไม่ลงลึก ณ ที่นี้ คนบางประเภทบางที่อาจจะมีบางบุคลิกที่ใกล้เคียงคล้ายคลึงหรือเหมือนกับคนอื่นประเภทหนึ่งก็ได้ ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะว่าคนบางประเภทเมื่อได้มาอยู่ใกล้กัน หรือมีความใกล้ชิดก็อาจจะโน้มเอียงหรือซึมซับบุคลิกบางอย่างกันและกันก็ได้ แต่จะไม่ทั้งหมด เพียงแต่จะมากหรือน้อยกว่ากันเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าคนแต่ละประเภทต่างมีจุดแข็งและจุดอ่อนในตัว สมแล้วกับคำกล่าวที่ว่า Nobody is perfect คนประเภทหนึ่งๆ อาจจะมีคุณสมบัติเหมาะสมตามปัจจัยดังนี้คือ

1. ตามลักษณะของงาน ว่าหากได้บุคคลประเภทที่เหมาะสมแล้ว จะผลักดันให้งานบรรลุผล หรือสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคม คงไม่มีใครใช้คนที่มีความกลัวก้าวร้าวสื่อกับสังคมเป็นแน่ หรือเราต้องการคนประเภทที่ละเอียดถี่ถ้วนในด้านบัญชีการเงิน เป็นต้น

2. ตามสภาพสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมองค์กร ว่า คนประเภทใดเหมาะที่จะช่วยให้งานสำเร็จ เช่น ผลักหรือดันให้งานบรรลุเป้าหมาย โดยมีบุคลิกที่กลมกลืนกับสภาพหรือวัฒนธรรม หรือต้องใช้บทบาทของผู้ประสานงาน หรือบทโหด เป็นต้น

3. ตามสภาพของธุรกิจ ที่ต้องใช้บุคลิกประเภทที่มีความเชี่ยวชาญ สั้นหัด จัดเจนและขั้นเชิงทางธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูงสุด มีผลประกอบการดี เป็นต้น

4. ตามสภาพของการบังคับบัญชาหรือการบริหารจัดการ เราจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการในหน่วยงาน บางครั้งอาจต้องการความเฉียบขาดในการจัดการ เพราะหากปล่อยปลงละเลยอาจเสียหายได้และเมื่อเหตุการณ์วิกฤติผ่านพ้นไป หรือ

เข้าที่เข้าทางอาจต้องปรับเปลี่ยนท่าทีการบริหารหรือสไตล์การทำงาน หรืออาจเปลี่ยนผู้บริหารที่มีสไตล์อีกแบบมาทำงานก็เป็นได้

ดังนั้น เรื่องบุคลิกภาพของคนแต่ละประเภทจึงเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เราเองเท่านั้นที่จะต้องพยายามค้นหาตำแหน่งแห่งที่ของตนเองและรู้ให้ได้ถูกต้องว่าเราเองเป็นอย่างไร และเมื่อรู้แล้วจะต้องปรับปรุง หรือปิดจุดโหว่ให้ได้

จัดการอย่างไร

ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า อาจมีคนบนแสดงความคิดเห็นเมื่อต้องทำงานร่วมกับเจ้านายที่เหมือนกับศรีศอกไม่กินกันทำอะไรก็ไม่ถูกใจเจ้านาย ผิดอยู่วันยังค่ำ ถูกตำหนิอยู่เป็นประจำทำงานช้าก็ว่า ทำเร็วไปก็ปั่นวุ่นงานลวก ไม่รอบคอบ ฯลฯ ใดๆ ก็ดีหากไตร่ตรองดูตามหลักของซุนวูก็คงหนีไม่พ้นเรื่อง **รู้เขา รู้เรา** เราจะต้องพิจารณาตนเองเสียก่อนอย่างไม่ลำเอียงว่าเรามีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ใดๆ และเมื่อต้องทำงานร่วมกับเจ้านายที่มีบุคลิกลักษณะแบบใดแบบหนึ่ง เราควรจะปฏิบัติตัวอย่างไร ข้อสำคัญเราต้องอ่านเจ้านายของเราเองด้วยว่าเขามีบุคลิกอย่างไรด้วย มีสังขรณ์อย่างหนึ่งคือ เราคงเปลี่ยนแปลงเจ้านายไม่ได้ เว้นเสียแต่เราจะเปลี่ยนแปลงตนเองหรือเราจะย้ายเจ้านายของเราไม่ได้ เว้นเสียแต่เราจะย้ายตัวเราเองอันใดก็ฉนั้น

การแบ่งประเภทบุคคลตามศาสตร์ข้างต้นถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อการพิจารณาวิเคราะห์บุคลิกคน แต่ขอเพิ่มเติมว่าในทางปฏิบัติคนประเภทหนึ่งเมื่อเขารู้ตัวว่ามีจุดที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เขาอาจมีพัฒนาการที่เหมาะสมถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับ**จริต**ที่ควรจะเป็นต่อไปก็ได้ หรือปรุงแต่งจนมีบุคลิกที่ดูดีน่าประทับใจ

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะวิเคราะห์แล้วที่เราเป็นอย่างไร เจ้านายของเราน่าจะเป็นอย่างไร ก็คงไม่พ้นอยู่ที่ว่าแล้วเราจะปรับปรุงวิธีทำงานให้ดูเข้มหรือเฟิร์มขึ้นอย่างไร จึงขอฝากเคล็ดในการทำงานว่า ถ้าลองปรับปรุงสารพัดวิธีในกรวางตัว แต่ใจคอยแหยงแหยงทำงานอย่างไรสุขเช่นเดิม ในทางจิตวิทยาเขาให้ลองประยุกต์เอาอุปนิสัยบางประการที่ดีของ สัตว์ 4 ประเภทมาใช้ ดังนี้

1. จงเป็นเหมือนอูฐ เนื่องจากจุดเด่นของอูฐมีความอดทนเป็นพิเศษ สามารถอยู่ได้ทั้งที่อากาศร้อนในตอนกลางวันและอากาศหนาวในยามค่ำคืนอย่างทะเลทราย ซึ่งหากเปรียบเทียบการทำงานแล้วก็หมายถึงรู้จักใช้ความอดทนอดกลั้นต่อ

การทำงาน ไม่ว่าจะในภาวะกดดันต่างๆ ซึ่งหากทำได้จะช่วยให้ความสัมพันธ์กับเจ้านายและผู้ร่วมงานเป็นไปอย่างราบรื่น

2. จงเป็นเหมือนปลา ปลามีจุดเด่นที่มีความไวสูง มีความนิ่งเป็นเลิศ เมื่ออยู่ในน้ำไม่ว่าน้ำจะไหลแรงเพียงใด ปลาก็สามารถวางตัวได้นิ่งตลอดเวลาและหากเปรียบกับการทำงานหมายถึงรู้จักนิ่ง เงียบ ไม่พูดเสียบ้าง เลือกพูดเฉพาะในเรื่องสร้างสรรค์ อย่าพูดทุกอย่างที่คิด รู้จักจังหวะและโอกาสในการพูด

3. จงเป็นเหมือนสุนัข สุนัขถือเป็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุดและที่สำคัญสุนัขรักเจ้าของตลอดเวลาและสม่ำเสมอ ซื่อสัตย์ต่อเจ้านายแบบไม่มีวันเปลี่ยนแปลง นั่นหมายถึงจงทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตต่อกันและกัน ไม่ว่าจะเจ้านายหรือเพื่อนร่วมงานจะเป็นผลดีทำให้การทำงานก้าวหน้าสู่ความสำเร็จได้ในวันข้างหน้าและยังปกป้องภัยให้แก่กันและกัน ทำให้ความสัมพันธ์ยาวนานและปลอดภัยจากอันตรายทั้งหลาย

4. จงเป็นเหมือนควาย จุดเด่นของควาย คือ นอกจากจะอดทน แข็งแรงแล้ว ยังมักถูกขานเรียกเป็นตัวแทนความโง่เขลา หมายความว่าในการทำงานบางครั้งก็ต้องแก่งแย่งเสียบ้าง ต้องกัดและฝักฝังอีกฝ่าย ถึงแม้ว่าเรื่องนั้นๆ เรารู้แล้วก็ตาม อย่าทำตัวเป็นคนฉลาดมากนัก ต้องเก็บความคมของเราเสียบ้าง เพราะการแสร้งโง่ ไม่อวดรู้หรือฉลาดในบางสถานการณ์นั้นจะทำให้เราลวงรู้ว่าอีกฝ่ายคิดอย่างไร มีภูมิแค่ไหน ข้อสำคัญเราจะรู้ว่าจริงๆ แล้วเขาเขลาในเรื่องใดบ้าง

สรุป

ไม่ว่าเราจะจัดเข้าอยู่ในบุคลิกประเภทไหนก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าเราฉลาด หรือขี้แย ในเมื่อเรามีบุคลิกอย่างหนึ่งในขณะที่เจ้านาย (Boss) เป็นอีกแบบหนึ่ง อาจจะทำงานเข้าหากันอย่างดี หรืออย่างกระอักกระอ่วน ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเราควรมองกลับมาที่ตัวเอง เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดยั้ง ไม่ควรติดยึดอยู่กับที่ ดังคำยอดฮิตในภาษาญี่ปุ่นว่าต้องมี Kaizen (ไคเซนในภาษาญี่ปุ่น หรือภาษาจีน gaishan อ่านว่า กายชาน อักษรเขียนเหมือนกัน) และเมื่อเรารู้ว่าต้องพัฒนาจุดใดก็ต้องเปิดใจกว้างเพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลง เหมือนอย่างที่ เดล คาร์เนกี กล่าวไว้ว่า “Keep your mind open to change all the time. Welcome it. Court it. It is only by examining and reexamining your opinions and ideas that can progress.”

